

Ο αντιστασιακός αγώνας ως διακονία αγάπης

/ Γνώμες

Ο τρόπος της συναναστροφής με όσους απορρίπτουν την Εκκλησία εκφράζει ένα διαχρονικό αλλά και εξαιρετικά επίκαιρο προβληματισμό. Στη σύγχρονη κοινωνία, όπου οι κοσμοθεωρίες ποικίλλουν και οι άνθρωποι εκφράζουν και βιώνουν τη θρησκευτικότητα με διαφορετικούς τρόπους, η επαφή με όσους αμφισβητούν, αρνούνται και απορρίπτουν την Ορθοδοξία δεν μπορεί να στηρίζεται σε ιδεολογική αντιπαράθεση.

- Οικονόμος π. Ανδρέας Γκατζέλης (Πρόεδρος του Πνευματικού Συμβουλίου της Π.Ε.Γ.)

Η αντιστασιακή διακονία δεν είναι μια διαμάχη για το ποιος έχει δίκιο, αλλά μια πορεία συμπόρευσης, μια πρόσκληση στην αναζήτηση της αλήθειας με μέσο την ταπεινή αγάπη. Ο λόγος του Αποστόλου Παύλου είναι αποκαλύπτικός:

Ἀδελφοί, ἔὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἕν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ

καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος σκοπῶν σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς». (Γαλ. 6,1).

Αν η διακονία μας προς ὅσους αγνοοῦν την Ορθοδοξία πηγάζει ἀπὸ την ἀνάγκη της αυτοεπιβεβαίωσης και της δικαίωσης του εαυτοῦ μας, τότε ἔχουμε ἀπολέσει τον ἀληθινὸ μας προσανατολισμό. Η προσέγγιση του πεπλανημένου ἀδελφοῦ ἀπαιτεῖ, πρωτίστως, ταπείνωση· μια εσωτερικὴ κένωση ἀπὸ προσωπικὲς βεβαιότητες και ἐγωιστικὲς φιλοδοξίες.

Δεν πορευόμαστε ως οδηγοί, ἀλλὰ ως συνοδοιπόροι. Δεν ἐπιδιώκουμε να ἐπιβληθούμε στις συνειδήσεις, ἀλλὰ να προσφέρουμε, μέσα ἀπὸ τη ζωὴ μας, την αὐθεντικὴ ἐμπειρία της ἀλήθειας—αυτῆς που η Ἐκκλησία διαφύλαξε και βίωσε ἀδιάλειπτα μέσα στους αἰῶνες.

«ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις». (Ιωάνν. 13, 34-35).

Ο ἀντιαιρετικὸς ἀγὼνας ως πνευματικὴ διακονία

Η προσέγγιση του ἀδελφοῦ που βρίσκεται στην πλάνη δεν εἶναι μια σύγκρουση ιδεῶν, ὅπως συμβαίνει στις πολιτικὲς ἢ φιλοσοφικὲς διαμάχες. Δεν ὑπάρχει χώρος για ἀντιπαραθέσεις οπαδικοῦ χαρακτήρα, γιατί η ἀλήθεια δεν ἐπιβάλλεται με ἀντιλογίες, ἀλλὰ ἀποκαλύπτεται μέσα ἀπὸ την ἀγάπη. Ο πεπλανημένος ἀδελφός δεν εἶναι ἀντίπαλος, ἀλλὰ ἄνθρωπος που, ἐξαιτίας της ἀγνοίας της ἀγάπης του Θεοῦ, κουβαλᾷ ἓναν βαρὺ σταυρό. Ο δικός μας ρόλος δεν εἶναι να τον νικήσουμε, ἀλλὰ να γίνουμε οὖν Κυρηναῖοι του—να σταθούμε πλάι του, να ελαφρύνουμε το φορτίο της πλάνης του και να του προσφέρουμε, ἔστω και για λίγο, τη γεύση της ἀληθινῆς ἀγάπης και χαράς που προσφέρει ο Χριστός. Ὅπως γράφει ο Ἀπόστολος Παῦλος:

«Ὅφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν». (Ρωμ. 15, 1-2).

Ο Χριστός δεν ἦρθε για να θεσπίσει ἠθικοὺς κανόνες οὔτε για να συντάξει φιλοσοφικὲς πραγματείες. Δεν ἔγραψε τίποτα, οὔτε ζήτησε ἀπὸ τους μαθητὲς Του να διατυπώσουν μια νέα θεωρία. Ἦρθε για να προσφέρει τον ἴδιο Του τον εαυτό, ως ζωντανὴ ἀποκάλυψη της ἀλήθειας. Και αὐτὴ ἀκριβῶς εἶναι η δική μας κλήση: να μην ἀρκούμαστε σε λόγια, ἀλλὰ να προσφέρουμε την ἴδια μας την ὑπαρξη, στηριζόμενοι ὄχι στη δική μας σοφία, ἀλλὰ στη δύναμη του Θεοῦ. Να δίνουμε

σάρκα και οστά στην αγάπη όπως διδαχθήκαμε με το μυστήριο της Ενσάρκωσης του Χριστού.

Η Ορθοδοξία ως ζωή, όχι ως ιδεολογία

Για να καθοδηγήσει κανείς έναν άλλον άνθρωπο στην Ορθοδοξία, πρέπει πρώτα ο ίδιος να έχει πορευτεί τον δρόμο της. Η Ορθοδοξία δεν είναι ένα σύστημα ιδεών, αλλά ένας σταυροαναστάσιμος τρόπος ύπαρξης, μια ζωή προσφοράς και θυσίας. Αν δεν έχουμε βιώσει τη δοκιμασία της σύγκρουσης με τα πάθη, με τον κόσμο και με τον διάβολο—αν δεν έχουμε γευτεί τη νίκη της χάριτος μέσα στην Εκκλησία—πώς μπορούμε να καλέσουμε έναν άλλον άνθρωπο να ακολουθήσει αυτή την πορεία;

«ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε.» (Εφεσ. 5,8).

Το να πείσουμε κάποιον νοητικά για την αλήθεια της Ορθοδοξίας είναι εύκολο· το να τον κάνουμε πραγματικά Ορθόδοξο, όμως, είναι εξαιρετικά δύσκολο. Η έξοδος από μια αίρεση δεν είναι απλώς μια αλλαγή σκέψης, αλλά μια βαθιά εσωτερική μεταστροφή, ένας αγώνας που αφορά ολόκληρη την ύπαρξη. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει μέσα από την εμπειρία του ο π. Κυριακός Τσουρός, Γραμματέας της Συνοδικής Επιτροπής επί των Αιρέσεων: «Εύκολα βγαίνει ο άνθρωπος από την αίρεση, αλλά δύσκολα βγαίνει η αίρεση από τον άνθρωπο».

Η πνευματική προετοιμασία του αγωνιστή

Όποιος επιχειρεί να διακονήσει έναν πεπλανημένο αδελφό καλείται να δώσει μια πνευματική μάχη. Δεν πρόκειται απλώς για μια ανταλλαγή απόψεων, αλλά για μια αναμέτρηση με το ίδιο το πνεύμα της πλάνης και της βλασφημίας. Για να είναι αυτός ο αγώνας καρποφόρος, απαιτείται πνευματική προετοιμασία: προσευχή, μελέτη, νηστεία, συμμετοχή στη Θεία Κοινωνία. Ο αληθινός χριστιανός δεν πλησιάζει τον άλλον με σκληρότητα, αλλά με τρυφερή και διακριτική αγάπη. Δεν τον αρπάζει βίαια από την πτώση του, αλλά σκύβει ταπεινά, γίνεται ένα μαζί του και τον ανασηκώνει με στοργή στην αγκαλιά του.

«Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν Θεόν. ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν, ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν». (Α΄ Ιωάν. 4, 7-8).

Σ' αυτή τη διακονία δεν επιδιώκουμε να υποτάξουμε ή να συντρίψουμε τους

πεπλανημένους, αλλά να τους θεραπεύσουμε. Δεν τους προσελκύουμε στην Εκκλησία με τη βία, αλλά τους περιμένουμε με υπομονή, μέχρι εκείνοι να αισθανθούν την ανάγκη να αναζητήσουν την αλήθεια. Όπως ο άνθρωπος που βρίσκεται στη σκιά αντιλαμβάνεται το σκοτάδι μόνο όταν εκτεθεί στο φως, έτσι και ο αιρετικός μπορεί να κατανοήσει την πλάνη του μόνο όταν έρθει σε επαφή με την αυθεντική αγάπη του Θεού. Αυτή την αγάπη οφείλουμε να την ενσαρκώσουμε στην ατμόσφαιρα του αδελφού μας. Ο Απόστολος Παύλος ξεκάθαρα αναφέρει:

«ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα Θεοῦ ἀμώμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ,». (Φιλιπ. 2, 15).

Ο ρόλος μας: μαρτυρία της αληθινής αγάπης

Η φιλόανθρωπη διακονία προς τους πεπλανημένους, λοιπόν, δεν είναι μια στείρα διαλεκτική σύγκρουση, αλλά πρωτίστως μια μαρτυρία αγάπης. Δεν καλούμαστε να κατατροπώσουμε τον αντίπαλο, αλλά να του δείξουμε ότι υπάρχει ένας άλλος δρόμος, πιο φωτεινός, πιο αληθινός. Ο διάκονος της αλήθειας δεν φανατίζεται, δεν εξοργίζεται, αλλά παραμένει σταθερός στην πίστη του, γεμάτος όμως πραότητα και κατανόηση για να οδηγεί στον Χριστό και όχι στον εαυτό του.

«ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὃς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ, ὁ Χριστός». (Εφεσ. 4,15).

Η πλάνη είναι το πιο καταστροφικό πάθος, η μεγαλύτερη αμαρτία και η πιο επώδυνη πληγή για την ψυχή, καθώς απομακρύνει τον άνθρωπο από την αίσθηση της αγάπης του Θεού. Όπως ο ναρκομανής δεν μπορεί να αποτοξινωθεί αν δεν συνειδητοποιήσει πρώτα το πρόβλημά του, έτσι και ο αιρετικός πρέπει να αναγνωρίσει την ανάγκη του για σωτηρία. Δεν μπορούμε να βοηθήσουμε κανέναν αν δεν είναι έτοιμος να δεχτεί τη βοήθεια.

Ωστόσο, μπορούμε να σταθούμε δίπλα του, να τον στηρίξουμε και να του προσφέρουμε έμπρακτη αγάπη, ώστε όταν έρθει η ώρα της αναζήτησής του, να έχει μπροστά του ένα ζωντανό και φωτεινό παράδειγμα της αλήθειας. Θα αφιερωθούμε ολοκληρωτικά, δίνοντας τον εαυτό μας και “λιώνοντας” στην προσευχή προς το Άγιο Πνεύμα, παρακαλώντας το να αποκαλύψει την αλήθεια του Χριστού στην καρδιά του κάθε πεπλανημένου αδελφού.

Η Ορθοδοξία δεν επιβάλλεται· προβάλλεται μέσα από την ίδια τη ζωή των πιστών της. Ο μεγαλύτερος αντιαιρετικός αγώνας δεν διεξάγεται με επιχειρηματολογία, αλλά με την έκθεση της ύπαρξής μας, όταν αυτή εκφράζει, φανερώνει και αποκαλύπτει την αγάπη του Χριστού. Αγιάζουμε τον εαυτό μας για χάρη των

αδελφών μας. Όπως μας παραγγέλλει ο Χριστός:

«καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἑμαυτόν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ᾧσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ»
(Ιωάν. 17,19).